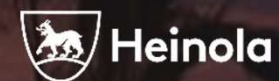

Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen 29.1.2024

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

Heinola

Kommenttipuheenvuoro 29.1.2024

PiENi KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ Heinola

Näkökulmia

- Kunnallinen itsehallinto vs. kuntalaisen/kansalaisen perusoikeudet (yhdenvertaisuuden/oikeudenmukaisuuden näkökulmasta)
- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen tasaus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin, joita kuvataan järjestelmässä erilaisten valtionosuuskriteereiden avulla.
- VM: Kuntapolitiikka käännekohtassa? : Kuntien toimintaedellytysten vahvistaminen ja kuntapolitiikan tulevaisuuden skenaariot; <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163805>
 - Yhtenäiskuntamallista irtautuminen –skenaario vai aivan puhdas ajopuu?

Kuntien Franchising- Negatiiviset valtionosuudet

- Franchising-yrittäjä maksaa franchising-antajalle niin sanottua franchising-maksuja, joita vastaan se saa konseptin käyttöoikeuden, koulutuksen, jatkuvan seurannan ja ohjauksen, erilaisia tukipalveluita sekä *ketjun tuomia yhteistyöetuja*.
- Franchising-antaja ohjaa ja valvoo ketjun jäsenten toimintaa, jotta yhdenmukaisuus ja sen mukanaan tuomat edut säilyvät ja aikaansaavat tuottavaa liiketoimintaa kaikille ketjun jäsenyrityksille.
- Ketju antaa monessa mielessä tukea yrittäjälle. Toisaalta **franchising ole toimintamallina niin vapaata kuin perinteinen yrittäjäyys.**

Vihreä siirtymä hyvä; vaikutus VOS-järjestelmään?

- Vihreää siirtymää on vauhdittanut merkittävästi se, että kunnilla on selkeä ”saanto” erilaisista energiahankkeista mm. tuuli- ja aurinkovoima.
- On perusteltua, että se kunta hyötyy, jolle aiheutuu ”haittaa”, MUTTA...
- ...tilanne on hyvin erilainen kahdella ”samankaltaisella kunnalla” riippuen siitä asuuko länsi- vai itärajalla, jossa toisella valtio tukee hankkeita ja toisella valtiollinen toimija rajoittaa hankkeiden toteutumista.
 - Suomen kansalaisen paikallisveron erot voivat todella suuria hyvin ”samankaltaisissa kunnissa”

Muutamia näkökulmia VOS-kehittämiseen

- VOS-tulee olla ennustettava ja tarjota kunnille mahdollisuus pitkäjänteiseen suunnitteluun:
 - Ei vaalikausittain ”poliittisia painopisteuudistuksia”.
 - Kunnilla on historian perusteella näyttöjä julkisen talouden menojen hillitsemisestä ja sopeuttamisesta, mutta ison kuvan ja tavoitteen pitää olla kirkas.
- SOTE-hännät pois; pysyvä sakko hyvästä palvelutasosta?
- Nolla-Summa lähtökohtana tekee harjoituksesta edunvalvontaharjoituksen; vaikka se lopuksi asetettaisiin raamiksi.
- Kuntien omien tulojen merkitys (efektiivisyys?)
- Mahdollisuus kuntien väliseen sopimuksellisuuteen säilytettävä, ensisijaisesti rahoitus palveluiden järjestäjän kautta – ei tuottajan.
 - Perälauta laukeaa tuloksellisuuden kautta, ei tuotannollisten määreiden (esim. htv)
- Kannustava työväline tulevaisuuteen?
 - Kuntaliitosten uusi logiikka; nyt VOS-kiihdyttää kuntarakenteen muutosta, mutta ei millään tavalla edesauta ratkaisujen tekemistä

Tietoperusteisuus

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

